

Jelige: GallusGallusDomesticus

ICHOR

0 Rh negatív a vércsoportom. Anyukámnak (akit amúgy maminak hívok, de azt sokan máshogy értik, ezért így szoktam egyszerűsíteni, hogy ne kelljen magyarázkodni) évekig azt mondták, hogy sosem lehet gyereke. Kisebb orvosi csoda vagyok. A vér szerinti apám 0 Rh-ás, de nem tudom, hogy pozitív vagy negatív. Mint két pólus: idegenek és ismeretlenek vagyunk egymásnak. A vér nem köt össze távoli pontokat, és nem a szeretet mértékegysége. A vércsoporttól nem válsz felnőtté vagy szülővé, nem leszel se jó, se rossz.

Akit igazi apámnak tartok, annak A-s a vércsoportja, nem vérrokonom, de nekem mégis ő az *édesapám*. Ugyanazon a napon van a születésnapunk, és nagyon hasonlítok rá. Ha az élet az egyensúlyra törekszik, akkor őt kaptam cserébe másfél éves koromban. Meg négy testvért. Nem *félezzük* egymást, mert mi egészen család vagyunk. Én vagyok a középső szerencsés: két nagyobb, két kisebb között. A nagypapáink nem élnek már. A nagymamáimnak pedig nincs mézeskalácsillata. Idegenek ők is a maguk módján. Mint egy vitrinben őrzött naftalinos üveg élőlényei. Vannak, hasonlóak a sejtszöveteink, de nem érintkezünk. Van cserébe nem vér szerinti Saci és Judit nénink. És Tünde, aki olyan mintha anyukám testvére lenne.

Szeretem a francia és az olasz művészfilmeket. Nyúlánk a testem, nem túl látványos másodlagos nemi jellegű részekkel, cserébe hangsúlyos dioptriájú szemüveggel. Csak rúszozni szoktam a számat, viszketek a sminktől. De rajongok a szokatlan ruhákért, amik mintha a fedőtollaim lennének a szürke hétköznapokban. Valójában van egy négyéves aprócska és kavicsokat gyűjtögető énem, meg egy filozofáló és szorongó huszonéves, és egy nyolcvan körüli tyúksimogató és néma nénike is lakik bennem. Csak az időbeli 16 éves magamat nem találok sehol. Az antikvitás és a mondavilág évekig az egyetlen tér volt, ahol szívesen léteztem. Néha van előnye, ha az embernek nincsenek barátai, mert rengeteget olvas. Párhuzamos dimenziói lesznek, ahol otthon lehet. Kár, hogy ezek csak elképzelt univerzumok, és nagyon jó, hogy hús-vér emberekre cseréltem idén őket.

A húgomat hat hónaposan műteni kellett egy veleszületett csontrendellenességgel. Se anya, se apa nem adhatott neki vért, amikor vérátömlesztést kapott. Egy idegen vére több ponton egyezett, mint azé az emberé, akinek a testében élt hónapokon át. Mi nem lehattünk ott a Covid miatt, de anya azt mesélte, hogy porcelánfehér lett a bőre, mintha kikopna az életből. Azt hiszem, hogy akkor kezdett érdekelni igazán az idegsebészet. A test, mint a papírlap, tele vékony és izgalmas vonalakkal, színekkel. Mint egy javítható indahálózat, amelynek hihetetlen érzés lehet

érteni a működését, összefüggéseit. Néha azon szórakozunk otthon, hogyha nem lesz az egyetemre pénzünk, akkor kinek a szerveit adjuk majd el. Nem vagyunk tehetősek, se nagyon szegények. De látom, hogy mekkora a különbség lehetőség és lehetőség között, ha a jómód nem egyértelműen az életed része. Nekem a küzdelem és az ösztöndíjak maradnak, ha egyáltalán még lesznek olyan egyetemi szakok, amelyekről álmodozom.

A pénzt és a szépséget értékelik túl leginkább a felnőttek. Az egyikkel csillogó élet vásárolható, a másikkal elismerés. Egyik se érdekel különösebben. Főleg, amióta a húgom az egyik legizgalmasabb látványosság lett a boltban, mert fültől fülig egy hatalmas hegykoronát viselt a kopasz kis fején. Az öcsém dühös volt – ahogy csak az lehet szomorú és ideges, akinek a testvérét bántják. Kirekesztetté tesz az érzékenység. Mi ebben is közösséget alkotunk a családban. Egyikünk se átlagosan normális. Nem értjük a korosztályunkat, a divatos dolgokat, és valahogy belénkívódott, hogy minden élőlény egy. Érző és értő. Csak az emberi létformák olykor valahogy kivételek.

Első osztályban a tanítónő evésre kényszerítette a padtársam, aki barátom is volt talán, egy kisfiú. Helyette szédültem és émelyegtem. Helyette öklendeztem hazafelé. Másnap egy fogócskában elestem, felszakadt a térdem, a bokámig folyt a vér. A tanítónő üvöltött, azt mondta, hogy hazugság, hogy a kisfiú kergetett. Percekig üvöltött velem, azt mondta hogy haszontalan és hazug

vagyok, meg ostoba is. Akkor sírtam utoljára idegenek előtt. Befojtottam magamba minden könnyem, mintha a szememben a könnycsatornák elzáródnának, röögket görgettem eléjük. Másnap is üvöltött velem a tanítónő, és harmadnap is. Anya határozottan kijelentette, hogy elég volt, kivesz inkább az iskolából. Sosem láttam ennyire lángoló vörösnek, mintha macska lett volna bajusz nélkül. Pedig akkor még nem tudhattuk, hogy az első harc nem az utolsó. De ők apával rendre vívták értem – és később az öcsémért is – a vérre menő csatákat egy értékrendért, ami napról napra csak otthon létezett. Pontosabban egyre inkább csak otthon létezik. Sose volt pénzünk magániskolára vagy drága különórákra, így évekg a tűt kerestük a szénakazalban: a helyemet a közoktatásban.

Hét mentett kutyánk van. Ennek minden nehézségével és szépségével. Rajtuk keresztül szoktam megérteni a világot. Mi a felelősség, mi a szeretet, mi az elfogadás, mi a gondoskodás: szétrágott tárgyak, lepisilt ruhák és korai séták. Az általános iskoláról a felismerés jut eszembe, hogy a felnőttek gonoszága mennyire álruhás. Jó tanuló, szorgalmas voltam, nem volt velem semmi baj, nem is értették, hogy miért nem hagynak a szüleim a rosszabb közösségekben. De nem találtam sehol a helyemet. A szüleim nem hagyták, hogy elhiggyem, hogy sehol sincs olyan hely, ahol láthatóvá válhatok. Mások azt mondogatták, hogy nem az életre nevelnek ezzel. Pedig ennél jobban sehogysem mutathattak volna rá a valódi életre, ahol kell, hogy legyen mindig még egy

mákszemnyi utolsó bátorságod, hogy merj őszintén élni. Szerintem a valódi alázat nem önfeláldozás, a bátorság pedig nem a félelem hiánya. Szinte belekamaszodtam abba, hogy az oktatás darabokra esik körülöttem. Voltak tanárain, akik hétfőn még órát tartottak, kedden már nem jöttek be a terembe elbúcsúzni. Megszoktam, hogy nem tudják a nevemet, nem kötődünk, csak tanulunk. Egyre kiszámíthatatlanabb lett az iskolai élet. Elüldözték a még elismerésre méltó hőseim, és maradtak valami furcsán szürke és üresedő emberi körvonalak, akik se érzékenyek, se zseniálisak nem voltak. Inkább megtörtek és fáradtak, olykor tele rosszindulattal.

Kétszer írtam meg a központi felvételit. Először egy hatosztályos nagyon rangosnak tartott iskola miatt. Egy éven át minden szombatom tesztekről szólt, küzdöttem, nagyon akartam, és iszonyatosan örültem, hogy felvettek. Aztán kiderült, hogy ez az egész egy látszat. A többiek Dubaiban töltötték az őszi szünetet, és már hatodikban a ballagási bulibuszra kellett volna befizetnünk a részleteket, a szünetben a telefonjukat bámulták az osztálytársaim, és Hugo Bosról senki sem tudta, hogy egyenruhákat tervezett, ezért menőnek tartották. Unatkoztam az órákon, nem történt semmi, még egy közös kirándulásra se akart menni az osztály. Versenyistállónak mondták, de én istállóba zárt ló lettem, akinek még egy kémiacsapatnyi társa se gyűlt össze az évfolyamon. Így külön engedéllyel, egyedül képviseltem a „csapatot” egy versenyen. A döntőig a legjobbak között voltam, de a négykezes kísérlet kifogott rajtam, mert csak két kezem volt összesen. Sikernek éltem meg, hogy nem gyújtottam fel az asztalt. Közben anyukám az alvó hűgommal az ölében várta a verseny végét, mert hiába képviseltem mondhatni az iskolát, szaktanár nem jött velünk. A versenyek lettek a levegővételek két iskolai nap között, a szüleim pedig vittek és hoztak, segítettek a nevezésekben. Egyre riadtabb és szomorúbb lettem, gyűlöltem iskolába járni. Így megpróbáltam újra, nyolcadikban ismét megírtam a központit. A mostani gimnáziumig nem hittem, hogy vannak még tanárok, akik szeretik a tantárgyuk. Kapitányok, akikért bármikor felállnék a padra. Felnőttek, akikre fel tudok nézni, akikkel vitatkozhatok, mert érdekli őket a véleményem, és engem mindennél jobban érdekel a véleményük. Nagyon kedvelem a suliban, hogy magázódunk a tanárainkkal, de közben tudom, hogy bármikor bármit elmondhatok nekik, nem fognak kinevetni. Az osztályfőnököm számomra példakép. Amikor először találkoztam vele, már akkor tudtam, hogy az osztályába szeretnék járni. Tele van figyelemmel, gondoskodással, betartja ha megígér valamit, mindig van hozzánk egy kedves gondolata. Történelem és földrajz szakos, így megértette elsőre talán, hogy a kémia és az irodalom számomra ugyanannyira fontos. A szüleimen kívül nem volt még felnőtt, aki mellett biztonságban éreztem magam, akire ennyire felnézhettem. Legszívesebben sokszorosítanám, hogy a testvéreimnek is ilyen osztályfőnöke legyen egyszer.

Sokáig nem akartam kicsit sem felnőni. Olyan bonyolult és olyan törekeny dolog, ahogy a tested és a lelked elér egy méretet, amely onnantól már alig változik, és ki kell állnod bármilyen vihart vagy földrengést. És olyan nehéz lehet annak, akit nem óv meg senki.

Tízéves korom óta szeretek igazán olvasni. Akkor valami átfordult bennem, és heteken át népcsoportok mitológiai történeteiben éltem, evés közben is inkább a betűket faltam. Az antikvitás a kedvenc témám. A *Gyűrűk ura* könyvből a verset még régebben megtanultam tündéül, megnyugtatót, ha mondogattam magamban. Szerintem a versek néha varázsigékké válnak, segítenek élni. A biológia és a kémia is a kedvenc tantárgyaim között van. A magyar oktatás szerint valaki humán vagy reál beállítottságú. És mi van azzal, aki mindkettő vagy egyik sem?

Én például a természetben hiszek. A fában, a növényekben, a madarak könnyű csontozatában és a gombaspórák ökoszisztémájában. Persze tudom, hogy nagy kérdés, vajon ki alkothatta ilyenre. De ha volt is valaki, szerintem semmi antropomorf nincs benne, és lehet, hogy titokban soha nem is gondolt arra, hogy számtalan egyházat hoznak majd létre az emberek. Aztán az ő nevében, érte, csupa jóságból és hitből tömegesen gyilkolják majd egymást, népeket irtanak ki.

Bonyolult dolog egy olyan országban élni ahol semmi sem az, aminek látszik. Nehéz eligazodni ebben a logikátlan rendszerben. Szeretem megérteni a dolgokat, szeretem ha valami logikus, de lassan már csak annak lehet hinni, ami láthatatlan. Nem mondják ki, de történik körülöttünk, ezért tetten sem érhető. Ha politológusnak készülnék, akkor azt gondolnám, hogy zseniális ez a módszertan, de benne élni pokolian nehéz. Miért lenne bűncselekmény otthontalannak lenni? Miért kell éveket várni egy orvosi vizsgálatra? Miért nem mondják akkor, hogy fizetés az egészségügy, ha úgymagánorvoshoz mész, ha életben akarsz maradni? Miért adjuk be a telefonunkat az iskolában, és miért nem használhatjuk a szuperokos érintőképernyőt, ha tavaly sok

pénzt adtak a beszerzésére? Miért csomagolják be ilyen ügyesen a dolgokat? Miért nem szokták a kutyák magukra hagyni a gazdájukat, ha megöregszik és beteg lesz? És miért történik meg fordítva? Fáj, ha bántják a barátaimat. Fáj, hogy nem vállalhatják fel például, hogy melegek, vagy csak más a véleményük. Miért ne lehetnénk attól még barátok, hogy nem ugyanazt gondoljuk a világ minden apró pontjáról? Mintha amiről nem beszélünk, az nem is létezne. Pedig kamaszként szinte csak ezek a dolgok fontosak számunkra. Az eltitkolt valóságok. Legyél szürke és egyforma, mint egy papírmásé figura. A nagyszüleinknek lehet, hogy szüksége volt akkoriban egy gonosz apára, aki mindent megmond nekik, de nekünk nincs. Szeretnék a rossz döntéseimért is felelősséget vállalni, és szeretném, hogy ne más mondja meg, mit kell gondolnom a világról. A szabadság szerintem nem az, amikor önfeledten repked az ember a föld felett, és mindenhol csillámpor meg fényesre csutakolt unikornisok. A szabadság az, amikor végtelennek látod a horizontot, de tudod, hogy minden döntésed más útra vihet, amely ismeretlen még. Neked kell felismerned, hogy jó vagy rossz irányba visz, és a szabadság az, hogy dönthetsz arról, letérsz-e róla. A járatlan út érdekel, minden veszélyével.

A feminizmus mindig nagyon érdekelt. Talán Marie Curie miatt. Sokat olvastam az életéről és a kutatásairól, lenyűgöz, hogy mire volt képes. Mennyire fontos, hogy tanulhatok, hogy jogom van elválni, szabadon megélni a szerelmet, vagy bármilyen hivatást választani magamnak. Nem

adnak el négy kecskéért, nem adnak férjhez tizenévesen, és nem csonkítják meg a nemi szerveimet. Dönthetek a testemről, az életemről. De a nyugati világban mintha az egyenlőség eltorzult volna. A bátyámon és az öcsémén keresztül látom a másik oldalt is. Milyen ma fiatal, kedves, helyes és mélyérzésű srácnak lenni. Nem tudom, hogy mikor indul valami mozgalom értük. Mint a pillangóhatás, az egyik oldalon kialakult egy öntudatos és önálló lánynemzedék, a másik oldalon pedig lett egy kényelmes és leegyszerűsödött fiúkép, aki pedig ennél összetettebb személyiség, annak nagyon nehéz. Az bezárkózik. És elindul a hajsza. Minél zártabb, annál nagyobb erővel próbálják felfeszíteni az ostromló lányok, ettől pedig még inkább bezárkózik. A félénkebb lányok meg várhatnak évezredekig arra, hogy egy fiú udvaroljon nekik, vagy csak jelét adja az érzéseinek. Össze vagyok zavarodva ettől. Mintha távolodnának egymástól a dolgok, és velük együtt az emberek közötti valódi kötődések is egyre ritkulnának. Például Excel-táblázatnyi szempont van arra, mennyire lassan vállalják fel egymást a párok a nyilvánosság előtt. Mintha a félistenek világában élnénk, azok leszünk, aminek látszódunk a beállított fények és mondatok árnyékában, ezért vagy eltakarjuk, vagy mindenki arcába nyomjuk az életünket. A hazugságot. Pontosabban a másodpercnyi igazságot, amit majd az idő új fénytörésbe helyez, másnak mutat majd. Húsz év múlva mit gondolunk majd magunkról és a digitális arcnyomunkról? Én az egészet pillanatfelvételnak érzem. Rögzíteni, ami éppen akkor vagyok. Talán ezért szeretik az emberek a fényképalbumokat. Arcok az idővonalon. Hogyan lehet így szépen megöregedni? Ha applikációval öregíted az arcodat, akkor hol marad az út? A térkép, hogy merre jártál és ki voltál akkor? Jane Goodall például milyen gyönyörűen öregszik! Talán nem is a bőr gyűrődik meg, hanem a lélek.

Sajnos nem vagyunk utazós család. A nővéremmel utaztam először külföldre, elvitt magával Londonba. Tőle kaptam koncertjegyet és fülhallgatót. Szoktunk együtt varrni, és ő készíti a legfinomabb lasagnet a világon. Látom, hogy mennyire nehéz neki is társat találni, pedig egy csodálatos lény. Szeretem, hogy bármit kérdezhetek tőle, nincsenek tabutémák köztünk. A mi mozaikcsaládunk olyan, mint egy kintsugi tál.

Anya döbbenetes módon van csordultig szeretettel. Nagy varázsló tud lenni, szinte letapintja a szomorúságot, nagyon szeret örömet adni, meglepetéseket, kis figyelmességeket. Ezt sokan nem értik, és talán félre is értik, ezért találta meg magának az állatokat. Mágnesként vonzza őket. Velük annyira szabadon áradhat belőle ez a kedvesség. Kifelé látom, hogy már falakat húzott, mert sok csalódás érte. Néha nem látja, hogy másoknak milyen sokat jelent, hogy él és kimutatja az érzéseit. Amikor a lovainkkal vagy a kutyáinkkal van, akkor újra kislány lesz, aki rajongva ugrál a kertben. Már nagyobb voltam, amikor ráébredt, hogy spektrumos. Nem tudom, hogy mennyi erő rejlik még benne, de nekem az anyanyelvem az a nyelv is, amin keresztül beszélni tudok elmondhatatlan dolgokról. Sosem titkolta, hogy nehéz máshogy érzékelni a világot, de sosem mondta, hogy nem lesz majd egyszer könnyebb. Jókat nevetünk egymás kattanásain, nem tudom, hogy mi lenne velem enélkül az elfogadó könnyedség nélkül. Mintha lenne egy közös szupererőnk, amivel összekacsintunk, ha lebukunk a hétköznapiakban. Ha valamelyikünk

bezuhan a nyúl üregébe, akkor utánanyúlunk, hogy felhúzzuk. Nagyanyám sajnos sose értette anyában ezt, ezzel rengeteg sebet ejtett rajta, azóta se beszélnek erről. Az utolsó alkalomnál láttam, hogy anya szomorú kislány lesz, aki csak egy anyára vágyik. Akkor értettem meg, hogy mennyire szerencsések vagyunk a testvéreimmel, hogy ő mert szakítani a mintákkal. És akkor értettem meg azt is, hogy ez gyógyíthatatlan seb. Hegesedik, de mindig vérezni fog.

Apám szenzoros kocka, lengyel, de nem beszél lengyelül, úgyhogy nálunk mindenki fura. Az asperger ajándék is tud lenni. Az öcsém jobban, én enyhén vagyok a spektrumon. Anyának az egész gyerekkora arról szólt, hogy el kellett rejtőznie, hogy elfogadja egy kicsit is a világ. Nekünk már könnyebb. A szüleimmel bátran lehet beszélni ennek az erdőszerűségéről. Mint ahogy arról is sokat beszélgetünk, hogy anya mit látott a vér szerinti apámban, aki túlzottan szociális és társaságfüggő, miközben anyám szorong a túlzott szociális ingerektől. Egészen a dédmamámig felfejtettük a női sorsszálakat. Talán néha nem az a fontos, hogy honnan jöttél, hanem az, hogy mivé szeretnél válni. Annyi altrusita és alkoholista felmenő után jó, hogy valami origóhoz közelítenek a szüleink. Dióhéjban: az egyik családfámon az erdélyi dédanyám beleszeretett egy veszprémi pilótába. A másik ágon a szerb, zsidó dédapám és a sváb dédanyám estek szerelembe. Montenegrón át Madéfalváig, majd a budai Madárhegyig elérnek a gyökereim. Igazából fogalmam sincs, hogy ezután mit jelent az, hogy *magyar*. Apukámnak, aki nem a vér szerinti apám, volt egy nem vér szerinti nagymamája. Apa egy véletlen képnézegetés közben tudta meg, hogy akit nagymamájának gondolt, az nem a vér szerinti nagymamája. Az apukáját egy másik néni szülte, akit megőrült szülés után, mert az öccsét vitték el a fogolytáborba helyette. Nem tudom, hogy tudnék-e tovább élni bárhogy is, ha én megmenekülnék, de az öcsém nem. Lehet-e élni így józan ésszel. Egy fotót láttunk róla, amin nagyon hasonlít a nővéremre. Furcsa ez a vér dolog. Az ükapám állítólag gróf volt, aki megölte magát, és az ükanyám magára maradt a két fiával. Ükapám persze sosem vette feleségül, mert vasalónő volt, árvának született, és a megesettség miatt soha többé nem engedték be a templomba. Jobb napokon úgy meséljük, hogy szerelem volt ez. Rosszabbokon úgy, hogy szolgálólányként ez a sors jutott neki. Néha erőszaknak gondolom, néha romantikus történetnek. Sose tudom már meg az igazságot, meghalt minden rokonunk, de szeretném azt hinni, hogy neki is volt esélye a szerelemre. Szeretném azt hinni, hogy nem a történelem határozza meg az életünket.

Ha megkérdezik, hol lakunk, talán azt mondhatnám, hogy *"fata della collina del volpe"*. Ott, ahol a dombok és a fák összeérnek, ahova a város nem fújja a füstjét, ahol az őzek közel futnak a kerthez, és gyurgyalagok meg őszapók ülnek a fákon. Hazaérni annyit jelent, mint megérkezni egy világba, aminek csak mi ismerjük a létezését. Szeretek itthon lenni. Nekem a szavak nem ugyanazt jelentik, mint a kortársaimnak. A szabadság és a halál, a szél és a sár itt mást jelentenek. Az állatok voltak a legjobb barátaim, amíg a mostani iskolámba nem kerültem. Az állatok, akik vér és faj szerint idegenek. Az övékénél nem ismerek tisztább és érthetőbb létformát. Kaptunk egyszer az öcsémrel két pici bárányt. Apa a kocsis hátsó ülésére tette őket, végig énekeltek velünk amíg hazaértünk. Puha volt a szőrük és recés a nyelvük, ha nyalogatták a tenyerünket. Építettünk nekik egy kis házat, labdáztunk velük. És álltuk mások rosszalló tekintetét, ha azt mondtuk, hogy nem étkezésre tartjuk őket, hanem szeretetből. Ahogy a lovainkat sem lovaglásra, a kutyáinkat sem vadászatra tartjuk. Mi velük élünk. Minden mentett állatunk második esélyt kapott, és mind békében képesek együtt élni. A kislánybirka volt az enyém, a kisfiú az öcsémé. Szépen nőttek, egyre viccesebben bégettek, követtek minket mindenhova. Míg szilveszterkor Zsömlét, a lányt baleset érte, kinyílt hassal és megtépett lábbal találtuk a rét mellett. Ünnepek voltak, nem tudtuk hova vinni. A kertesztalra fektettük, apukám lefertőtlenítette, anyukám lefogta, és bevarrtuk a sebet. Repültek felettünk a tűzijáték csóvíai, mi meg összeöltöttünk egy vérző, nyílt sebet. Betakartuk, ápoltuk, gyógyszert adtunk a szájába, kis nadrágot húztunk rá, hogy ne nyálja ki a varratot. Még sosem éreztem magam ennyire közel Gerald Durrell vagy Jane Goodall életéhez. Szerettem, hogy nem zavartak el a szüleim, hanem hagyták, hogy lássam, együtt próbáljuk megmenteni a kisbirkámat. Itt a halált nem lehet kitakarni. A körforgás része. Ahogy a vaddisznók ellése vagy a rigók fészekrakása. A természet

nélkülünk csodálatosan egyensúlyban tartaná a zsákmány és a ragadozók viszonyát, de az embernek vadászni kell és házasítani. Akkor, ott még nem tudtam, hogy a veszteség nem a küzdelem mértékétől függ. Amint lehetett, levittük az orvoshoz, aki vicceskedve annyit mondott, hogy a sütőtálba lenne a helye egy birkának, nem a csomagtartóban, és talán ad valami gyógyszert, de nem ér hozzá egy haszonállathoz, az biztos. A szüleim nem hagyták, értették, hogy nekem ő nem egy birka, hanem a barátom. Másnapra vérmérgezést kapott, el kellett engednünk. Nem akartak kijönni elaltatni. Apa a lóorvosunkat hívta végül. Az istállóban feküdt a birka. Nem mese, bár sejtem, hogy nehezen hihető, de a többi állat körbeállta az ajtót, a lovak a villanypásztor túloldalán, a macskák az ablakban. A húgom anyukám hátára kötve aludt, amikor Zsömle megkapta az injekciót. Azt hittem, hogy gyors ilyenkor a vége, de lassan áll le a szívdobogás. Rohadt lassan. Simogattuk, ölegettük. A halál is lehet szép, és a születés is lehet szörnyű. Pisszenés nélkül várták a többiek, hogy kilépjünk az istállón. Még álltak ott, mintha búcsúznának, aztán ment az élet tovább. Akkor értettem meg, hogy az élet az a súly, amit mások szívében hagyunk. A hiány onnantól lesz tűrhető vagy elviselhetetlen, ha kivonódik az életünkből.

Megtanultam elengedni a bánatot. Mint a menstruációs vért, amit addig hagysz folyni, amíg kitisztul belőled minden. De nekem ez se megy könnyen, mert ebben is késésben vagyok. Várom, nem nagy türelemmel, és inkább szorongva. Nő lehetek vér nélkül? Pedig szeretnék egyszer gyereket, nagyon. De ha nem lehet gyerekem, akkor az összes röpképtelen madár anyja leszek majd. A csibekoruktól nevelt kakasaimat sajnáltam a legjobban, amikor elvitte a vadászkutya őket. Mintha a gyerekeim lettek volna. Éjjelente visszatérnek a képek a húsról és a tollakról. Nem tudom, hogy mikor válik le a testről a lélek, de én erővel se tudtam hónapokig lehasítani magamban a víziót és a valóságot. Ahogy a kertünkben talált és felrobbant bomba hangját sem. Sok éve valaki elásott vagy elfelejtett egy aknát, aztán parcellázták a területeket, mi meg éppen ide költöztünk. Az erózió és az agyagos föld belső dinamikája miatt a felszín közelébe került a gyutacs. A hetven kilós német dogunk pedig katonasúllyal bírva aktiválta. Lehetett volna az apám is. Vagy mi, mert a kerti játszóterünk mellett várta a beteljesülését a szerkezet. De aludt a földben, mint egy zárvatermő, és anyám negyvenedik születésnapján felrobbant a semmiből. Nagyapám negyven évet élt, öngyilkos lett, és apukám negyvenéves volt amikor szerelmes lett anyukámba. Ha vannak olyan pillanatok a sorsban, amiknek megváltoztathatatlanul meg kell történnie, akkor lehet, hogy ez a nap ilyen *canon-esemény*¹ volt. Megmentett minket Döme, a kutyánk. Vagy a nagypapa. Sosem tudom meg. A háború onnantól mást jelent nekem, ahogy az iskolai bombariadók is. Láttam a kutyánk cafatokra tépett lábát, hallottam a vonyítását, a húgom sikolyát. És a szüleim akkor is, mintha hajón ringattak volna tovább, semmi félelmet nem mutattak, csak tették a dolgukat. Belém égett anyám arca ahogy a nejlonzacskóval szorítja el a kutyánk lábán az ereket, közben nyugtatja. Apámat sosem láttam úgy sírni, mint amikor a német dogunk meghalt váratlanul. Neki dobozszerű a szíve, nehezen nyílik, nyikorog is közben, de ott bent, ott olyan elánnal pumpál a vér, hogy jó a közelében lenni. Persze a doboz olykor fémes, olykor koppanós, de nekem van kulcsom, ahogy a testvéreimnek is. Anya inkább vérkör, ami a család szövetét tartja életben. Egyensúlyt teremt, néha túlpulzál, de szint ad a legszürkébb hétköznapoknak is. Megírtam egy mesében a robbanás történetét, azt mondták bírálatként, hogy túl élénk a fantáziám, nem hihető. Milyen érdekes, hogy a valóság néha sokkal filmszerűbb, mint amit megírnak egy forgatókönyvben.

A húgom mostanában retteg, hogy meghalnak a szüleink. Folyton kérdezzeti őket, hogy ugye nem. Aztán rájöttünk, hogy a mesék miatt. Érzékenyítés miatt szinte minden mese úgy kezdődik, hogy meghal az egyik szülő, elválnak vagy baleset éri őket. És a húgom, aki valóban érzékeny, és csak néha nézhet meséket, teljesen képtelen értelmezni ezt. Mintha attól lógnánk ki a világból, hogy a szüleink jófejek és még szeretik egymást, nem élnek külön életet, olyanok mint egy szupercsapat. Persze néha idegesítőek, de bármit meg lehet velük beszélni.

¹ A *Pókember* című filmben azok az események, amelyeknek meg kell történniük minden idősíkon és dimenzióban. Nem lehet rajtuk változtatni, sorsfordítók.

Az állatok is éreznek gyászt, tudom. Ha egy ekkora farkában élsz, ismered a rezgéseiket, a szomorúságukat, az örömeiket. Ahogy érzik a másikon a vér szagát vagy az ételét. Vagy a levett pulóveren a szagodat. Ebben a szabadságban sebhelyes leszel, mert folyton van feladat vagy csak visz a kíváncsiság az erdőbe. Nyaranta a lábam úgy néz ki, mintha telerajzolta volna az ég árnyékokkal és fényekkel. Vérzik sokszor, de nem törődünk vele. Körömvirág, aloe vera vagy homoktövis, meg kristálycukor. Mi nem rohanunk orvoshoz apróbb dolgokkal. Néha vadembernek érzem magam, ha az osztálytársaimmal beszélek. Fúrok és faragok, fát aprítok, szénát szedek vasvillával, aztán másnap ülök a HÉV-en a színes ruháimban Csehovot olvasva.

Annyi minden érdekel, olyan nehéz eldönteni, hogy mi leszek, ha nagy leszek. Legyek idegsebész? Vagy neurológus? Hiszek-e annyira magamban, hogy istenként nyúljak egy másik ember agyához vagy gerincvelőjéhez? Ha ennyire hiszel magadban, képes leszel-e mást odaadóan szeretni? A magány egy ilyen hivatásban olyan egyértelműnek és sorsszerűnek tűnik. Ha nem hiszel magadban mindenkinél jobban, akkor képtelen leszel bemetszést végezni egy testen. A család ereje a jelenlét. Hogy ott vannak, ott vagy bármikor. Nem tudom, hogy a nagyszüleim miért nem akartak jobban jelen lenni az életünkben. Talán, mert az egyikük szerint a melegség fertőző betegség és a vegetáriánus étkezés ostobaság, az édesburgonya valami gasztronómiai baromság, és a fiúk nem sírnak, a lányoknak meg jól kell férjhez menni. A másik

nagyanyám évente egyszeri vendégségbe szeretne csak járni. Ülni, szenvedni, a *traumáit* (ezt a szót nagyon szereti) emlegetni, beszélgetni és hazavitetni magát kocsival. Amikor sztrókot kapott, mert dohányzás, gyógyszer és kis itóka kellett a magas vérnyomására, akkor anyám az újszülött húgom etetési közben rohant be napi kétszer hozzá a kórházba. Azt hiszem, hogy az volt az utolsó esélyük. A rehabilitáció alatt műtötték a húgomat, majd utána hoztuk haza nagyanyámat. Fogalma se volt, mi történik, mert amikor kihoztuk, ruhákat akart vásárolni magának, és a körmét festette a konyhában. Miközben a fültől fülig felvágott húgom hegét kentük krémmel, és csitítgattuk, mert csípte a varratát. Anya akkor engedte el örökre, hogy valaha a támasza lenne az anyja. Nem sírt, nem kiabált, beültette az autóba és hazavitte. Azóta olyan fal van köztük, hogy még a születésnapok szellemei se járnak át rajta. A nagyanyáink nem értik, hogy a szüleim annyit dolgoznak vagy a mi dolgainkat intézik, hogy olykor enni sincs idejük. Nem tudom, hogy ez generációs makacsság-e, de nagy a különbség a jól szeretni és az úgy csinálni, mintha szeretnénk valakit között. Attól, hogy vérrokonok vagyunk, még nem biztos, hogy kedveljük egymást. Nem érzem őket követendő példának. Pedig anya és apa olyan hálások tudnak lenni minden apró dologért. Talán, mert sohasem voltak valójában gyerekek.

A vér szerinti apámmal évente egyszer beszéllek, vagy kétszer: születésnap és karácsony. Tavaly kimaradt a karácsony, úgyhogy pontosabban évi egyszer. Biztos nehéz neki, hogy egyre csak nővök, ő meg megmaradt egy négyéves kislány képével a fejében. Bár az akkori énemről sincs háromdimenziós lenyomata. Nem tudom, hogy valaha lehet-e újra kapcsolódni egy emberhez, aki ennyire nem akar kötődni hozzám. Három évig harcoltam, hogy a családi nevem a családommal közös név legyen. Mint egy kikötött kutya, akit költözéskor otthagynak, hogy őrizze a házat, én úgy őriztem egy hamis vezetéknevet. Aztán eloldozott, és a választott apám a nevére vehetett. A biológia apám csak úgy engedte, ha az L. betűs vezetéknevét is megtartom. Mint egy heget, őrzöm a betűkőn a létezését. Rendszerint csak lerövidítem, amíg egyszer elkopik a nevből. A dühös és szomorú érzéseim akár az üszkös felhők. Néha feltűnnek felettem, majd elfűjja őket a szél. De már nem tudok sírni ezen. Mindenkinek megvan a maga csomagja: az enyém egy láthatatlan, magas és kopaszodó férfi.

Érdekel a régészet és az irodalom, meg az etológia is. Állatorvos nem akarok lenni, mert ott az emberekkel kellene foglalkoznom inkább, amihez nem sok érzékem van. A felelős állattartásról szerintem általában nem is gondolkoznak az emberek. Voltam önkéntes menhelyen, a kutyáinkat is onnan hoztuk haza. A történetek feléhez a legeszeveszettebb fantáziám is kevés lett volna. Az önzőség szó újabb jelentést kapott azóta, ha az emberekre gondolok. A versenylovak és versenyagarak világa a legszörnyűbb. A mentett lovunkat a megérkezése után anyukám próbálta jobban kiismerni. Nagyon ijesztő volt kívülről. Állt anya tőle több méterre, a lovunk pedig vágatában körözött, majd félhektárról felé vágta. Anya állt, mozdulatlanul. Mi a villanypásztoron kívül, lefagyva néztük. A ló nem tántorított, gyorsított, de anyám csak állt. Mai napig nem tudom, hogy miért nem sikítottunk. Anya állt, a ló verte a port a lába alatt, miközben vágta felé. Aztán körülbelül öt centire megállt anya előtt. Fújtatott, vártak, mi se mozdultunk. Mintha megállt volna a világ. És aztán a ló odanyomta a fejét. Álltak ebben a kapcsolódásban, majd anya lépett egyet jobbra, és a ló lekövette. Onnantól a nagy fehér árnyéka lett. Amikor megkérdeztem, honnan tudta, hogy megáll majd a ló, azt mondta, hogy nem tudta, csak érezte. Apa szerint anyánk egy jószágos Bene Gesserit. Akkor én is megláttam ezt benne. Aztán anya még annyit mondott, hogy innentől, mert megmutatta nekünk a valódi énjét, innentől élete végéig felelősek vagyunk már a lovunkért, ha könnyű lesz vele, ha nem. Nagyon mélyen értettem, hogy mire gondol. Fogalmam sincs, honnan tudta akkor ezt, pedig még nyergelni se tudott soha. Apa az igazi lovas nálunk. Valamit megéreznek rajtuk az állatok, és amit sosem

értenek meg a szüleimben az emberek. Anya csak 49 kiló, még vért sem adhat, mert nincs meg a súlya, egy fejjel magasabb vagyok már nála, törékeny, de közben megállít egy lovat a tekintetével.

Rege azóta mindegyikünk nagy tanítója lett. Egy másodpercet se hagy ki, hogy ne szívasson kicsit, ha nem vagyok ott vele fejben is. A legnagyobb dolog, amire megtanított, hogy a vezető nem erőszakos soha. A magabiztosság határozott gyengédség, erélyesség. Lehet hibázni és tévedni, de bizonytalankodni és erőszakoskodni sosem. Ezt akkor tanította nekem, amikor háromméternyi távot negyven percig tettünk meg. Zokogtam, de ő hajthatatlan volt. Iszonyatosan hálás vagyok neki, hogy ilyen csökönyös és bölcs. Amikor már nem szorítottam a szárat, csak tartottam, amikor már nem egy helyben toporogtam hisztizve, hanem elszántan elindultam a legelő felé, akkor megmozdult. Egyszer megmutatta a sebeit az oldalán, a láncok nyoma sosem múlik el. Aznap átsimogattuk mindenhol, ölelgettem és fészültem, ő nekem dőlt. Az ő csomagja az a sok ember, aki szépnek látta, de nem szerette, nem őt látta igazán. Talán egyszer sikerül levennünk a hátáról ezt a sok emléket is.

Érdekel a bionika. Egy időben arról álmodoztam, hogy csonka lábú állatoknak készítek művégtagot. Vagy legyek grafikus? Nagyon szeretek rajzolni, alkotni, de ha megmondják, hogy mit lássak, akkor megvakulok. Sejttem, hogy a sok megalkuvás kiégéshez vezethet, amikor már

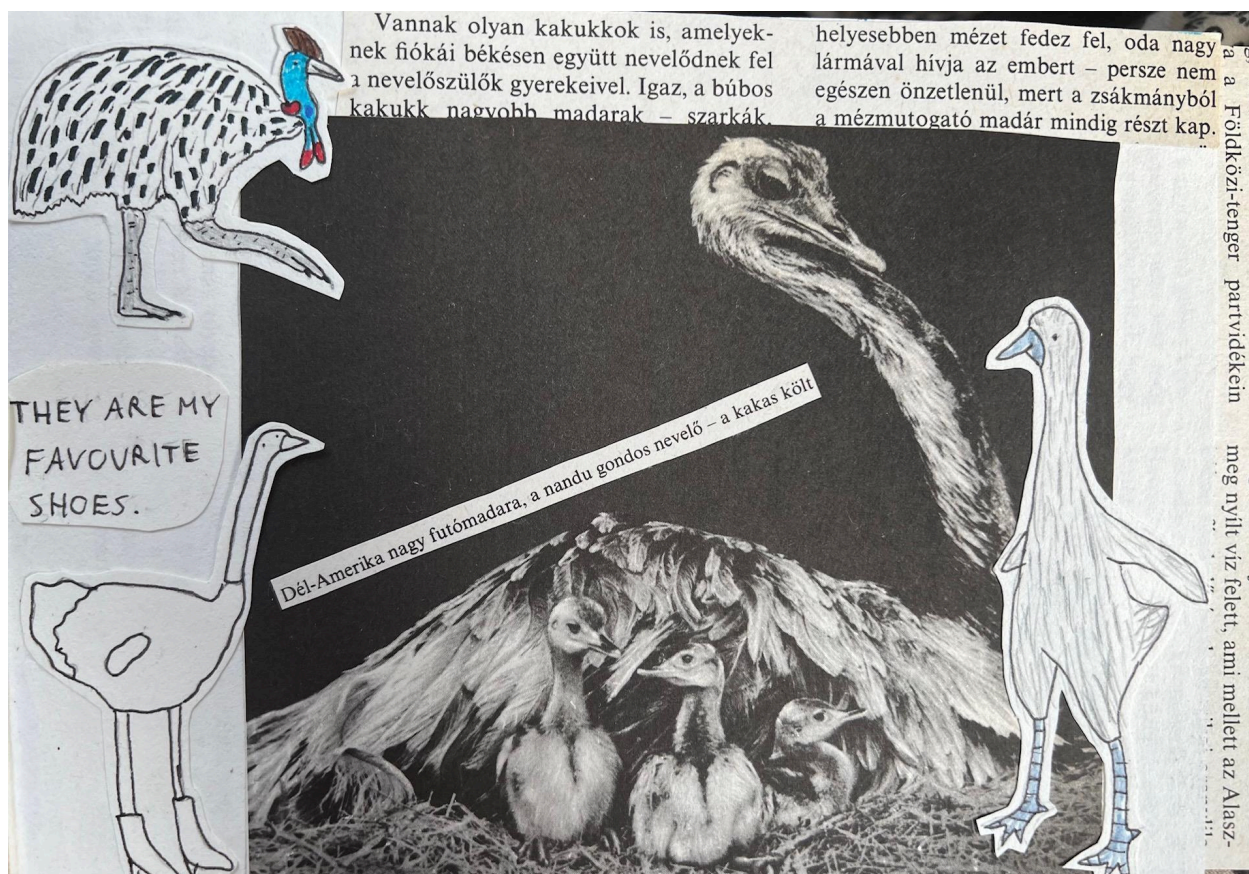
nem pezdül a véred, csak egyszerűen lézengesz a hétköznapjaidban, mint egy robot. Az agyamnak szüksége van pörgésre és kihívásra. Lehetnék kutató vagy mérnök. Olyan jó lenne valami jó célért és ügyért dolgozni, de felismerem-e majd, hogy amit létrehozok, az mennyire veszélyes? Leszek-e akkor annyira alázatos, hogy ne hajtson a siker utáni vágy?

Lesz-e Föld még, lesznek-e rajta állatok? Képes lennék-e egy fajt megmenteni a kihalástól? Ha nem sikerülne, hogy tudnék tovább élni kiváltságosként, akinek még jutott az életből? Vagy mindent felemészt a fogyasztói világ, az emberek, akik nem adják át a helyüket a metrón, és a divatcégek méregdrága ruháit hordják majd a lámpaoszlopok is. És mi, akik furcsák vagyunk, mi hogyan találunk majd egymásra? Fogok-e annyira szeretni valakit, ahogy a szüleim egymást? Annyiféle szerelem létezik, de az övék mindig meglep. Fog-e valaha szeretni engem egy másik ember? Lesz-e bárki, aki majd nem a száját húzza, hogy a madarak neveit latinul is tudom? Mintha a korosztályom félelmet inna és enne, rettegést lélegezne. Ilyen szorongásban hogyan lehet jól kapcsolódni? Ha a madár félne a zuhanástól, és sose repülne, akkor hogy érezné meg a légáramlatot és a saját erejét? Kicsit tojásban rekedt madarak vagyunk. Gyurgyalagok, akik kivikké teszik magukat, hogy ne érje őket baj. Ne fájjon semmi. Hogyan lehet ennyi ejtőernyővel a hátadon belezuhanni igazán a szerelembe? És közben én is rettegek. Kamaszként nem a szerelembe vagyunk szerelmesek? A vágyunknak a másik csak a körvonala? Vagy pont ilyenkor lehet megélni az önfeledt kapcsolódást először és utoljára? Nem értem, hogy a kíváncsiság miért koszolódik be félelemmel, a riadtság a reménykedéssel. Jó lenne szerelmesnek lenni. Nagyon jó lenne nagyon szerelmesnek lenni.

Ha lehunyom a szemem, akkor bármennyire is nehéz, de egy idegen ország közepén látom magam sok év múlva. Pedig két nap után is nagyon hiányzik a családom, ha nem vagyok velük. Nagyon hazavágyom hozzájuk. Anya azt szokta mondani, hogy ő fa lesz mindig az életünkben, csak bátran járjuk a saját utunkat. Szabad szeretnék lenni lélekben és fejben is. Ha talán gazdag lennék, akkor rengeteg erdőt vennék, hogy meghagyjam erdőnek. Csak létezni és lélegezni hagyni őket. Rege, az egyik lovunk, akit a vágóhídról mentettünk, azt mondták, hogy vad és veszélyes. Mellette tanult meg a húgom járni, mert olyan szelíd lett nálunk, hogy a fejével emelte fel, ha elesett. Talán tényleg azzá válhatsz, aminek mások látnak. Mindenkinek megvan a helye, csak addig nehéz, amíg nem találja meg. Sokszor vesztettem el a reményt ebben, de sok furcsa dologban hiszek, ebben is jó lenne, mint például a terápiás csirkékben. Együtt is élek kettővel, mert voltunk annyira örültek, hogy az előszobánkba engedték őket lakni. Mása, a tyúkom a legcsodálatosabb lény. Alfrédo, a kakasom pedig csak engem nem csíp meg. Saját nyelvük van, értem őket, értem a jeleiket. Figyelnek és hallgatnak rám. Nagyon szeretek velük lenni.

A röpképtelen nagy madarak érdekelnék leginkább: kazuár és emu. Jó lenne megmenteni őket a kihalástól. A tojók egy életre választanak párt maguknak, ezért nagyobb az esélyük a magányra, ha meghal valamelyikük. Nem tudnak elrepülni, könnyű levadászni őket. A vérük miatt is ölik az egyedeket, mert azt gondolják, hogy gyógyíthat. Segítenek az emberen, de milyen áron? Halandó vérét halandó életért.

Egyetlen életünk van. Egyetlen egy. Még ha hiszek a reinkarnációban, akkor is, jelenleg azt tudom, hogy most vagyok csak. Ha ennyiféle dolog érdekel, akkor hogyan lehet csak egyfélét választani, amivel kitöltöm az életemet? És ha a semmiből kitör egy háború vagy klímakatasztrófa? Békés helyen élek, de mégsem hiszem, hogy az emberek a békére törekednek. Ha körbenézek, akkor csupa harcolós és szomorú felnőttet látok a városban. A küzdelmet, a butaságot, az értetlenséget, a megjátszott látszatot, a rettegést. Mégis szépnek tudom látni a reggeleket a dombon, a sétákat a kutyáinkkal vagy a nevetést a barátaimmal a metróban. Örülni tudok egy humoros és szarkasztikus szövegű zenének, különleges énekhangnak, táncnak az osztálytársaimmal. Jó lenne, ha a mi valóságunk lenne az igazi valóság. Színekkel, fényekkel, ízekkel és jóleső vitákkal, amik nem ellenségekké, hanem érzékenyebbé tesznek minket. Mert elfogadjuk egymást. 2035-re szeretnék jól beszélni olaszul, elvégezni az egyetemem, világot látni és fejlődni. Nem elfelejteni, hogy lakik bennem egy örök gyerek, nem hagyni őt felnőni. Megőrizni a varázslatot, hogy kíváncsi és lelkes maradjak, bármennyire is nehezek a hétköznapiak. Jó lenne megélni addigra egy valódi szerelmet. És amit sokszor elképzelek, hogy a családom boldog. Semmi extra dolog, csak ülünk a kertben, fúj a szél, a gyurgyalagok repkednek körbe és körbe, simogatom a kutyánkat, és a surlófényektől sárga lesz a táj, mi meg a testvéreimmel nevetünk valamin. És csak telnek a percek, mi meg ülünk, mint egy puha fészekben.

Titokban madár vagyok, aki szárnyak nélkül is repül. Át tudok szelni az óceánon és a világtájakon. Mindenhol és sehol lenni egyszerre. Ott, ahol az életem történet lehet, nem csak fekete-fehér vázlat.